

Княгиня Ольга

*“ Радісно празнуємо у
світлому дні твоєї святої
смерти, Ольго богомудра,
засилаючи молебну пісню до
Христа, що вінчав тебе вінцем
нетлінним”*

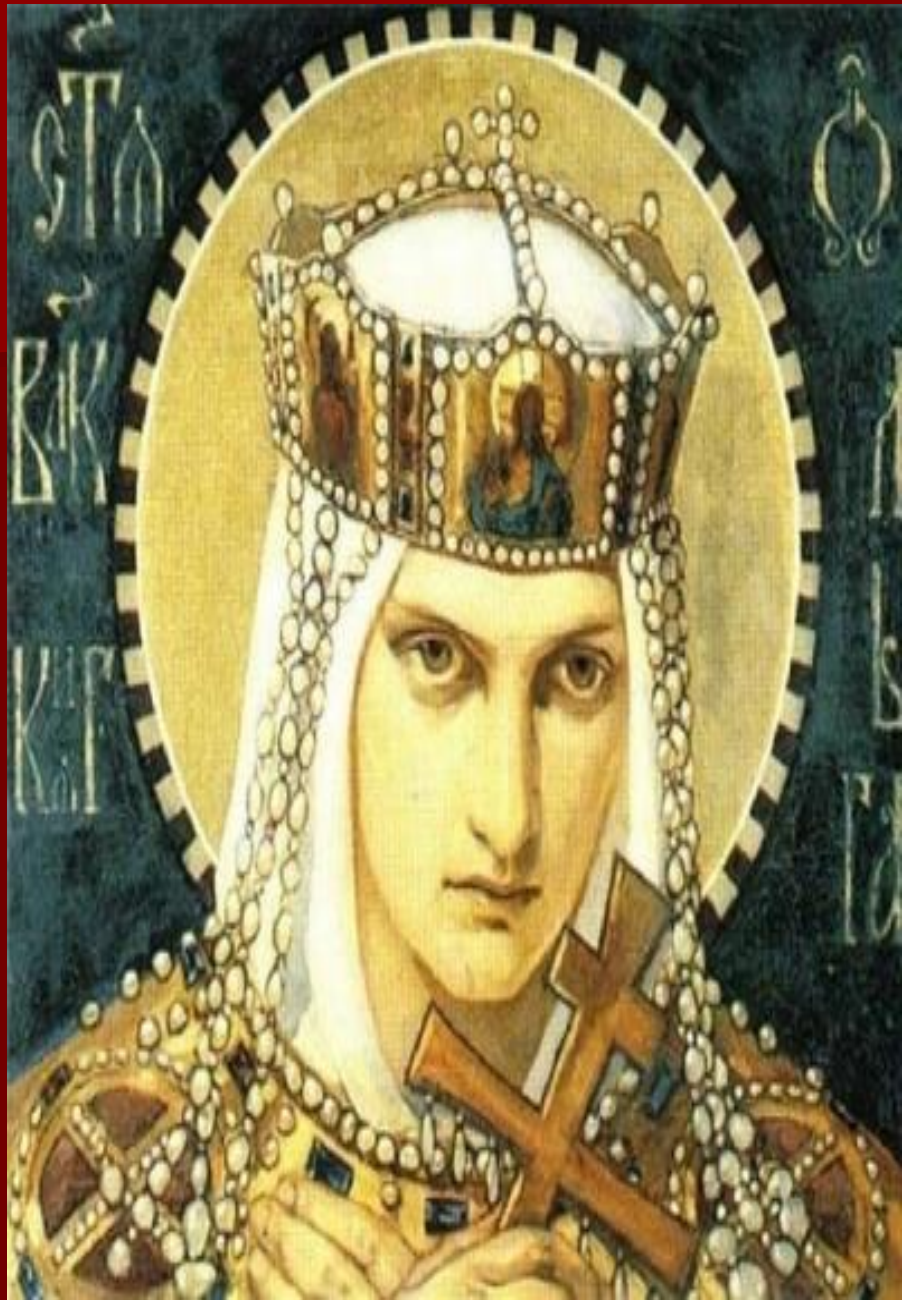
(Канон святої Ольги).

СВЯТА ОЛЬГА — НЕЗВИЧАЙНА ОСОБИСТІСТЬ

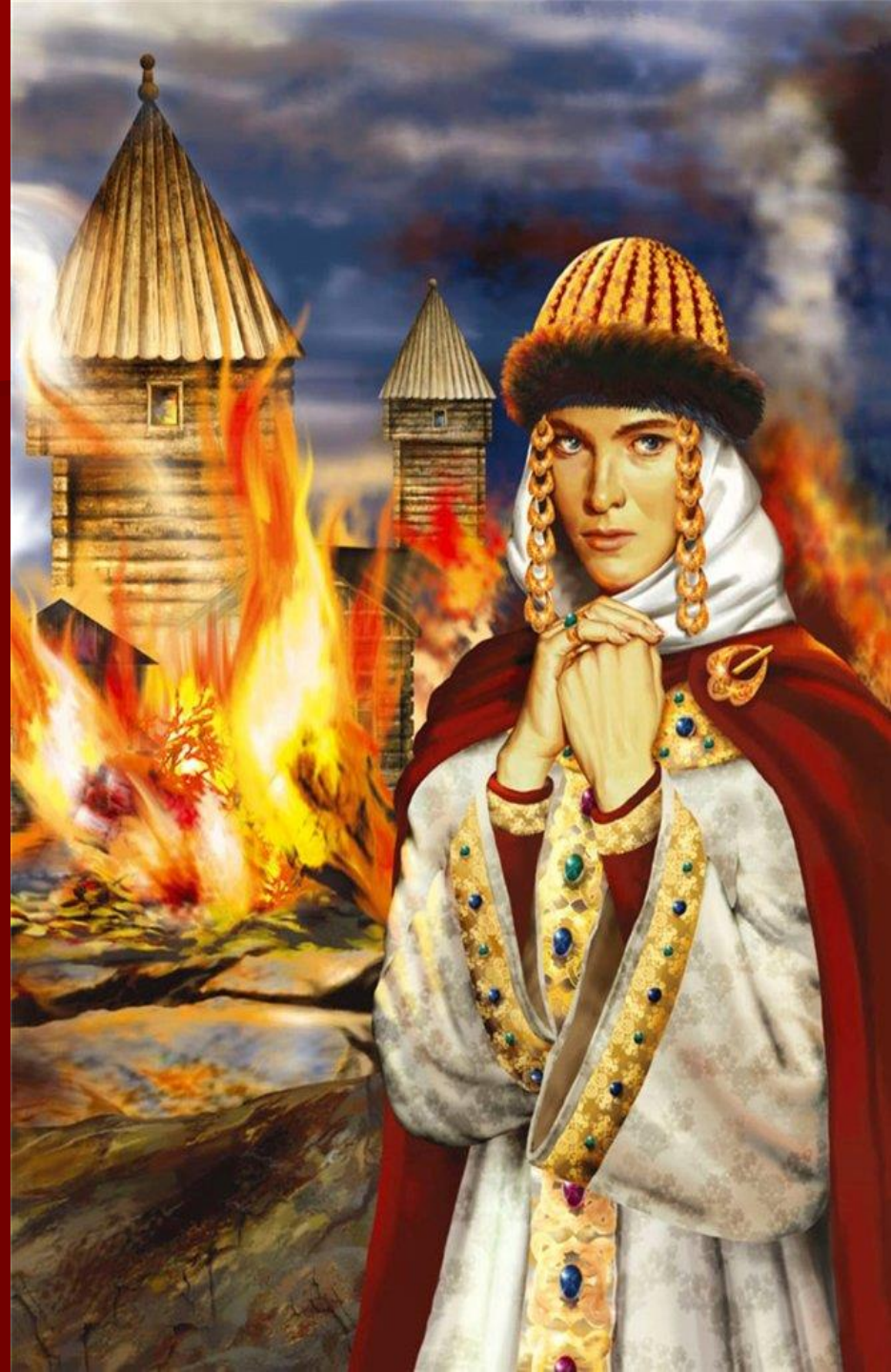

На небосхилі святих Христової Церкви, наче зорі, сяють різні святі українського народу. Поміж ними особливим світлом святости ясніє княгиня Ольга. "Повість временних літ" величає Ольгу такими словами: "Вона предтеча християнської землі, як рання зірниця перед сонцем і як зоря перед світанком... Вона перша від Русі увійшла в царство небесне, тому руські сини хвалять її як начальницю, бо й по смерті вона молить Бога за Русь".

Свята Ольга це перша християнка на великокняжому престолі Києва, перша просвітелька й учителька християнської віри в Русі-Україні. Її хрещення створило широкий шлях до християнізації нашої держави.

Свята Ольга належить до найсвітліших жіночих постатей нашої княжої держави. Вона вирізнялася світлим характером, сильною волею та надзвичайною мудрістю в управлінні нашою державою. Це жінка з великим державницьким умом. Після загибелі князя Ігоря їй дісталася величезна молода держава, тому першим кроком княгині Ольги на княжому престолі було недопущення державного перевороту. Вбивця її чоловіка, древлянський князь Мал, мав намір одружитися на ній, вбити її сина Святослава і заволодіти державою. Але Ольга зробила інший вибір, у який в ті часи важко було повірити - взяла владу у свої тендітні руки.

Помста древлянам, яку вона вигадала за смерть свого чоловіка Ігоря, вразила навіть її військо. В «Повісті минулих літ» розповідається про те, що древляни надіслали до Києва послів, які запропонували княгині стати дружиною древлянського князя Мала. Перше посольство княгиня живцем поховала в човні, друге — спалила в бані, третьою помстою став похід на землю древлян, де під приводом тризни над могилою Ігоря київські дружинники «посікли п'ять тисяч» п'яних древлян, після чого відбулась річна облога міста Іскоростень, яка завершилась спаленням міста.

За однією з версій, княгиня Ольга спалила Іскоростень за допомогою спеціальної запалювальної суміші, яку в ті часи називали «грецький вогонь». Але існує й інша легенда, згідно якої, щоб помститись за Ігоря княгиня запустила в місто палаючих голубів.

«Повість минулих літ»

«Голуби ж і горобці полетіли в гнізда свої, — ті в голубники свої, а горобці під остріхи, — і тоді загорялися голубники, а од них хижі і стодоли. І не було двора, де б не горіло, і не можна було гасити, бо всі двори загорілися. І побігли люди з города, і повеліла Ольга воям своїм хватати їх. А як узяла вона город, то спалила його. І старійшин же города спалила, а інших людей — тих побила, а других оддала в рабство мужам своїм, а решту їх зоставила платити данину. І наклала вона на них данину тяжку, і дві частини [її] ішли Києву, а третя — Вишгороду, до Ольги, бо Вишгород був Ольжиним городом. І пішла Ольга по Деревлянській землі з сином своїм і з дружиною своєю, встановлюючи устави і уроки. І [донині] є становища її і ловища її».

ХРЕЩЕННЯ СВЯТОЇ ОЛЬГИ

Як велика правителька Ольга розуміла, що самою лише силою і мечем втримати кордони держави буде важко - народ мала об'єднати спільна ідея. Цим об'єднавчим елементом стало християнство, як релігія пануючих держав. За ним Ольга вирушає до Константинополя. Розум, сила і краса княгині Ольги заворожила самого імператора Костянтина Багрянородного. Кажуть, що він домагався її руки і серця, бо бачив передусім жінку, а лише потім - княгиню і керівника великої держави. Костянтин втратив голову від жінки, що прибула в столицю імперії з Київської Русі. Для Ольги ж була вкрай важлива підтримка Візантії.

У Костянтина було бажання володіти цією жінкою і тим, що було за нею. А за нею була велика держава. Імператор мав намір, як свідчить літописець, одружитись з нею. Це хитрість, яка переплітається в дипломатію того часу. Ольга зіграла на тому, що Костянтин, як християнин, не міг одружитися на язичниці і вона просить її охрестити. У 955 році в Константинополі, в Соборі святої Софії патріарх Феофіліктій і Костянтин VII Багрянородний особисто хрестили княгиню. Після таїнства Ольга оголосила, що вийти заміж за хрещеного батька - великий гріх. Це був той крок, який ми називаємо епохальним кроком в розвитку кожної країни. Не було б Ольги, не було б розквіту нашої держави.

Християнська віра сильно вплинула на особисте життя Ольги і її оточення. Тепер вона творить багато справ милосердя. Немає сумніву, що Ольга, ставши християнкою, хотіла, щоб і її народ прийняв Христову віру, однак, з огляду на тодішні політичні обставини в державі, вона не наважилась приступити до загального хрещення своїх підданих. Це зробив її внук святий Володимир Великий. Про християнське життя Ольги свідчить її остання воля, де вона просить, щоб її поховали за християнським звичаєм і на гробі не справляли поганської тризни.

Померла вона у глибокій старості 969 року, маючи близько 75 років. Святий Володимир Великий близько 1000 року переніс тіло Ольги до новозбудованої Десятинної церкви за київського митрополита Леонтія (992-1008). Монах Яків пише, що в труні було віконце, через яке можна було побачити нетлінне тіло Ольги. Під час нападу монголів моці Ольги сховали під руїнами Десятинної церкви. Митрополит Петро Могила, відбудовуючи 1635 року невелику церкву на місці Десятинної, віднайшов моці святої Ольги, вони зберігалися там до XVIII ст. За наказом московського Святішого Синоду їх переховали, але місце нікому не відоме.

Княгиня Ольга була першою християнкою на княжому престолі. Її шанували при житті, а після смерті визнали рівноапостольною святою. Хрещення Ольги, яке залишилося її приватною справою, дало підстави називати її "світанком перед сонцем", а сучасникам її внука Володимира казати, що вона була "наймудрішою серед чоловіків"

Вшанування княгині Ольги нащадками:

У 1988 році з нагоди великого ювілею 1000-річчя Хрещення Київської Русі в Соборі Святого Петра у Ватикані (найбільший християнський храм світу, головний собор католицької церкви) були встановлені круглі мозаїчні медальйони із зображенням святих князя Володимира з гербом України і княгині Ольги, що принесли християнство з Візантії в Київську Русь.

На честь княгині Ольги в Україні запроваджено Орден княгині Ольги I, II, III ступеня — державна нагорода для відзначення жінок за визначні заслуги в державній, виробничій, громадській, науковій, освітянській, культурній, благодійницькій та інших сферах суспільної діяльності, вихованні дітей.

У місті Києві встановлено пам'ятник княгині Ользі на Михайлівській площі в Києві, що представляє собою скульптурну композицію, яка складається з центрального пам'ятника великій княжні, постаментів просвітителів слов'янських народів — Кирилу та Мефодію, розташованих праворуч, й пам'ятника апостола Андрію Первозванному, що знаходиться зліва від княгині. Пам'ятник одразу ж визнали оберегом міста. Він став святиною для паломників, які йшли до Михайлівського Золотоверхого монастиря. З кожним роком його значення зростало. Пам'ятник стверджував віру в те, що Київ відіграватиме свою роль в історії людства, він виражав надію і впевненість у тому, що майбутні правителі міста поважатимуть слово Боже, його заповіді, втілював любов і повагу до сподвижників, які несли людям світ. Вперше пам'ятник був відкритий 4 вересня 1911 року. Його авторами були скульптори Іван Кавалерідзе, Петро Сниткін та архітектор Валеріан Риков. На жаль, монументові судилось коротке життя. У 1919 році вандали скинули скульптуру княгині Ольги, а до 1935 року пам'ятник був остаточно демонтований. Знадобилось сімдесят п'ять років, політичні зміни, незалежність України, прийняття загальної Національної програми відродження історії та культури, щоб постало питання про відновлення роботи ушавленого тепер І. Кавалерідзе. У 1996 році пам'ятник відновили. Авторами реконструкції були скульптори Віталій Сівко, Микола Білик та Віталій Шишов. Монументальний ансамбль, присвячений княгині Ользі, першій і поки єдиній жінці — главі держави в історії України, було урочисто відкрито 25 травня 1996 року на святкування Дня Києва.

*Запрошуємо ознайомитися з матеріалами про
княгиню Ольгу у фондах НТТБ:
I. Художні та навчальні видання.*

ТЗ (НУКР)

А 39

Євген Акимович

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА
В ІСТОРИЧНОМУ ВИМІРІ

Акимович, Є. О. Українська культура в історичному вимірі : (IX - XVII століття) / Є. О. Акимович. – Одеса : Маяк, 2009. – 496 с. – ISBN 978-966-587-168-2.

T3(4/1K.P)
B42

Видатні постаті в історії України IX-XIX ст.

Короткі
біографічні
нариси.
Історичні
та художні
портрети

Видатні постаті в історії України (IX-XIX ст.) : короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети / уклад.: В. І. Гусєв, В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев. – К. : Вища школа, 2002. – 359 с : іл.

ТЗ(ЧУКР)4
1-90

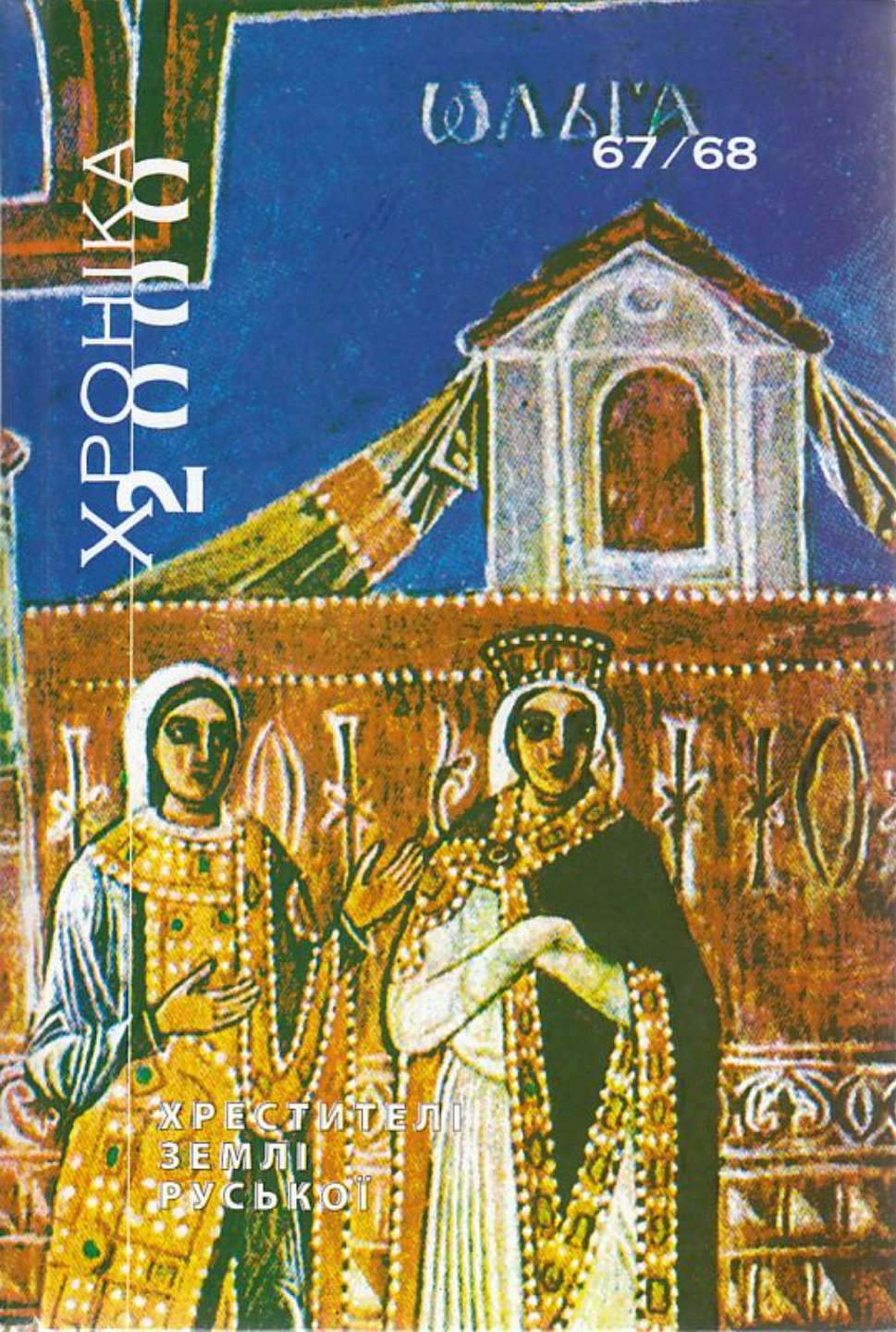
ІСТОРІЯ
КРАЇНИ
В ОСОБАХ
ІХ-ХVІІІ СТ.

ВИДАВНИЦТВО
„УКРАЇНА”

Історія України в особах :
ІХ-ХVІІІ ст / Авт. кол.: В.
Замлинський (кер.авт.кол.),
І. Войцехівська, В. Галан та
ін. – К. : Україна, 1993. –
396с.

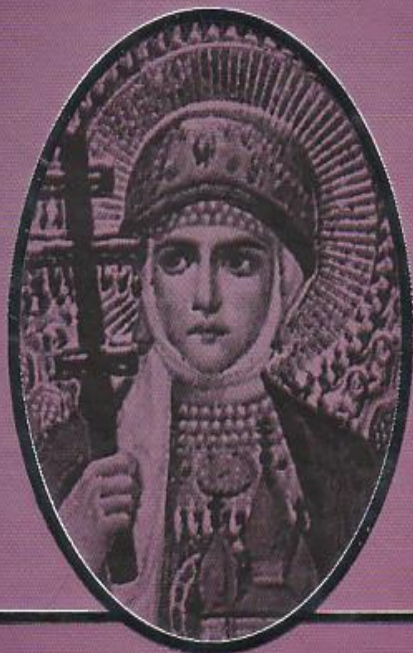
Нагаєвський, І.
Рівноапостольна свята
Ольга-Олена - княгиня й
володарка Русі-України
/ І. Нагаєвський // Хроніка-
2000. – 2007. – № 67/68. –
65-72.

Володимир Ричка

**КНЯГИНЯ
ОЛЬГА**

Ричка, В.М. Княгиня Ольга
/ В. М. Ричка. – К. :
Видавничий дім
"Альтернативи", 2004. –
336 с. – ("Особистість і
доба"). – ISBN 966-7217-98-
1.

ТЗ(УКР)

УЧС

УКРАЇНКИ В ІСТОРІЇ

ВИДАВНИЦТВО "ЛИБІДЬ"

Українки в історії / за
ред. В. Борисенко. –
К. : Либідь, 2004. –
328 с.

II. Періодичні видання.

- Александров, А. Первая псковитянка (О легендарной родине княгини Ольги) / А. Александров // Родина. – 2003. – № 7. – 34-36.
- Василик, О. Д. Економічні та фінансові реформи княгині Ольги / О. Д. Василик, Л. Д. Ларіонова // Фінанси України. – 2003. – № 7. – 137-140.
- Ричка, В. "Матір князям руським" : [про княгиню Ольгу] / В. Ричка // Наука і суспільство. – 2009. – № 5-6. – С. 27-29.
- Синюк, С. Княгиня Ольга Романівна як репрезентант чернігівської школи книжності при дворі Володимира Васильовича / С. Синюк // Вісник Книжкової палати. – 2012. – № 1. – С. 36-39.
- Сліпушко, О. Моя княгиня Ольга / О. Сліпушко // Українська культура. – 2003. – № 3-4. – 24-27.

*Автор ідеї віртуальної виставки зав.відділом
обслуговування СТЛ Савчук П.С., підбір матеріалів
до виставки підготувала бібліотекар I категорії
Єршова М.В.*

